

# SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

| na dom dostavljen:               | na dom dostavljen:               | na dom dostavljen:               |
|----------------------------------|----------------------------------|----------------------------------|
| celo leto naprej . . . . . K 24— | celo leto naprej . . . . . K 22— | celo leto naprej . . . . . K 22— |
| pol leta . . . . . 12—           | pol leta . . . . . 11—           | pol leta . . . . . 11—           |
| četrt leta . . . . . 6—          | četrt leta . . . . . 5-50        | četrt leta . . . . . 5-50        |
| na mesec . . . . . 2—            | na mesec . . . . . 1-90          | na mesec . . . . . 1-90          |

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.  
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloži vsak dan svojo izvornost in pravičnost.  
Inserati veljajo: peterostopenjski peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin.  
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.  
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Pomanjšan št. velja 10 vinarjev.  
Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.  
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

| za Avstro-Ogrsko:                   | za Nemčijo:                      |
|-------------------------------------|----------------------------------|
| celo leto skupaj naprej . . . K 25— | celo leto naprej . . . . . K 30— |
| pol leta . . . . . 13—              | za Ameriko in vse druge dežele:  |
| četrt leta . . . . . 6-50           | celo leto naprej . . . . . K 35— |
| na mesec . . . . . 2-30             |                                  |

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.  
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

## Svetovna vojna.

Novi naši uspehi v Srbiji pri Ravnju in Črni bari. — Nova razporedba naših in nemških čet na ruskem Poljskem. — Na gališkem bojišču ni izprememb. — Pri Nieuportu in Dixmuidenu se ljuti boji nadaljujejo.

NOVA GRUPACIJA ZAVEZNIŠKE ARMADE NA POLJSKEM. — V GALICIJI SE NI ZGODILO NIČESAR BISTVENEGA.

Dunaj, 28. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 28. oktobra opoldne:

Na Poljskem so zavezniške nemške in avstrijske armade v večdnevni boj uspešno zavrnile vse ruske napade, potem pa so se morale izogniti novim ruskim četam, ki so prodirale izpred Ivangoroda, Varšave in Novogeorgijevske. Rusi sprva niso sledili. Od sovražnika smo se razločili brez težave. Zavezniške čete se bodo položaju primerno nanovo grupirale.

V Galiciji se tudi včeraj ni zgodilo ničesar bistvenega. Na raznih točkah bojne fronte sta se oba nasprotnika vkopala. Naši težki topovi so uničili več sovražnih baterij in oporišč.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Hoff, generalni major.

Poldrug milijon Rusov na ruskem Poljskem.

Vojni poročevalec »Seccola« poroča iz Varšave z dne 19. oktobra: Varšava je danes velikansko voj. taborišče. Zbranih je tam 300.000 Rusov. Na ruskem Poljskem imajo Rusi zbranih nad poldrug milijon mož, med njimi mnogo sibirskih in kavkaskih vojakov. Smatrati je rusko mobilizacijo v teh pokrajinah za končano. Ze osem dni se slišati v Varšavi neprestano gromenje topov in pa-

nika civilnega prebivalstva je bila zelo velika. Zlasti Židje, katerih se je nižje ljudstvo lotilo, so bežali iz mesta. Boji, ki se vrše že cel teden v okolici Varšave, so nad vse krvavi.

Fml Kusmanek — častni doktor.

Brno, 28. oktobra. (Kor. urad.) Proforski zbor tukajšnje nemške tehnike je imenoval junaškega branitelja trdnjave Przemysl fml. Kusmanka za častnega doktorja tehničnih ved.

Ruski dijaki proti vojni službi?

Berolin, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Vossische Ztg.« javlja preko Kopenhagena: V Peterburgu in Moskvi se vrše velike demonstracije dijaštva radi carjevega dekreta, ki pooblašča vojnega ministra, da skliče dijače pod orožje.

NA JUŽNEM BOJIŠČU JE NAŠA ARMADE ZAVZELA POZICIJE PRI ČRNI BARI IN VJELA 500 SOVRAŽNIKOV.

Dunaj, 28. oktobra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 28. oktobra: Dne 27. oktobra smo v Srbiji zopet izvajali uspehe.

Z naskokom so naše čete zavzele Ravnje in močno utrjeno sovravno postojanko ob obrežni cesti pri Črni Bari v Mačvi, in sicer po hrabrem sovražnem odporu. Pri tem smo osvojili 4 topove in 8 strojnih pušk, vjeli 5 častnikov in 500 mož

ter vplenili mnogo vojnega materiala. Potiorek, feldcajmajster.

OBSTRELJEVANJE LOVCENA.

»Corriere della sera« poroča s Cetinja, da je neka velika avstrijska bojna ladja obstreljevala črnogorske pozicije na Lovčenu. Dva Francoza sta bila ubita, trije Črnogorci so bili ranjeni.

BOJI PROTI SRBOM.

»Az Est« poroča, da so naši pionirji kljub hudemu ognju v nekoliko več kakor v dveh urah sestavili pontonski most čez Savo in da je nato naša pehota prekorčila reko ter naskočila silno močno utrjene srbske pozicije. Posrečilo se je našim četam potisniti Srbe nazaj in zavzeti mesto, od koder so nato prodirali proti drugi močno utrjeni srbski poziciji. Prišlo je do boja z bajoneti ter so se morali Srbi kljub ojačenju po dveh urah, silno krvavemu boju umakniti tudi iz teh pozicij, tako, da je sedaj ves kot med Savo in Drino v naših rokah. Prvotni boji so se vršili na desnem bregu Save, nasproti Mitrovici. Naša pehota se je razpostavila med Zasavico in srbsko Mitrovico ter je prodirala proti Krijovi. Med Mitrovico in Ročajem je prišlo do drugega silnega boja severovzhodno od Glušijev. Od tod prodirajo naše čete nevdružema naprej.

Iz Sarajeva poročajo: Z razglasom trdnjavskega poveljnika z dne 18. septembra je bila prepoved za prihajanje civilnih oseb in vozov v Sarajevo preklicano; ravno tako je bila preklicana odredba, ki prepoveduje oddajo privatnih brzojav. Tujci pa se morajo na kolodvoru še vedno legitimirati.

BOJI PRI NIEUPORTU SE NADALJUJEJO. — USPEŠNI NAPADI PRI LILLU IN V ARGONSKEM LESU. — NOVA GRUPACIJA NEMŠKIH IN AVSTRO-OGRSKIH ČET NA POLJSKEM.

Berolin, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan, dne 28. oktobra dopoldne. Spo-

ročilo najvišjega armadnega vodstva.

Boji pri Nieuportu in Dixmuidenu se nadaljujejo. Belgijci so dobili tam znatna ojačenja. Nadaljevali smo z napadi. 16 angleških vojnih ladij se je udeleževalo boja proti našemu desnemu krilu. Njihov ogenj je bil brezuspešen.

Pri Ypresu je ostal položaj neizpremenjen. Zapadno od Lilla smo uspešno nadaljevali z napadom. V Argonskem lesu smo zavzeli zopet nekaj sovražnih okopov, katerih posadke smo vjeli.

Na zapadni fronti se danes ni zgodilo ničesar bistvenega.

Na Poljskem so nemške in avstrijske armade v večdnevni boj uspešno zavrnile vse ruske napade, potem pa so se morale izogniti novim ruskim četam, ki so prodirale izpred Ivangoroda, Varšave in Novogeorgijevske. Rusi sprva niso sledili. Od sovražnika smo se razločili brez težave. Naše čete se bodo položaju primerno nanovo grupirale.

Na severovzhodnem bojišču ni nobenih bistvenih sprememb.

Bitka pri Nieuportu.

Rotterdam, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Nieuw Rotterdamse Courant« javlja iz Brede: Potniki, ki so prispeli iz Ostenda pripovedujejo, da postaja bitka pri Dixmuidenu in Nieuportu še vedno ljutejša. Slišati je neprestano gromenje topov. Iz Ostenda je pobegnilo skoraj vse prebivalstvo. Ceste so prenapolnjene nemških čet, ki korakajo na bojno fronto, ali pa se utrjuje vračajo iz bitke, da se v Ostendu nekoliko odpočijejo. Na tej točki fronte se borijo skoraj izključno le vojniki nemške mornarice. Od časa do časa se pojavi na obzorju vojna ladja, katero Nemci obstreljujejo. Ostende dosedaj še ni posebno poškodovan. Težke poškodbe je opaziti na hotelu Majestic, kralji, palača pa je intaktna. Prebivalci okoliških vasi so pobegnili. Primanjkuje živeža, ker so nemške čete vsa živila zasegla.

Rezko armadno povelje bavarskega prestolonaslednika.

Monakovo, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Augsburger Abendzeitung«

javlja: Prestolonaslednik Ruprecht je izdal kot poveljnik 6. armade naslednje armadno povelje:

»Sedaj smo toliko srečni, da stojimo tudi Angleži pred našo fronto, čete onega naroda, katerega zavirljivci so delovali celo vrsto let, da nas obdajo z obročem sovražnikov in nas zadavijo. Temu narodu se imamo predvsem zahvaliti za to krvavo, velikansko vojno. Zato korakate proti temu sovražniku, maščujte za sovražno zahrbtnost in za toliko težkih žrtev. Pokažite jim, da se Nemca ne da tako lahko iz sveta izbrisati. Dokažite jim to z nemškimi udarci prav posebne vrste. Tu pred nami je sovražnik, ki je vzpostavljenju miru največ na poti. Udarite nanj! Ruprecht.«

Veliki nemški topovi ob belgijski obali.

Berolin, 28. oktobra. Listi javljajo: V Brugge sta prispela včeraj dva 42cm topova ter deset topov kalibra 28cm. Nemške čete so namestile to svojo najtežjo artiljerijo najbrž med Seebrugge in Heystom. — Nemci, ki so zopet zavzeli mesto Roulers, so tam naložili 200.000 frankov vojne kontribucije.

Incident v Eeschenu.

Amsterdam, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Nieuwe von den Dag« javlja iz Rosendaala: Ko so se nemške čete snoči vrnile na obmejno postajo Eeschen, je vihrala tam mesto nemške belgijske zastave. Storilca, nekoga carinarja so takoj zaprli, župan je moral založiti 1000 fr. kot poroštvo.

Težko poškodovane angleške ladje.

Iz Rotterdam poročajo: Dne 27. t. m. so pripeljali v pristanišče Harwich 4 angleške vojne ladje, ki so bile več ali manj poškodovane. Domneva se, da so bile te ladje ob belgijski obali zadete od nemških krogel.

VELIKANSKA BITKA V BELGIJI.

O velikanski bitki v Belgiji prihajajo ta-le poročila:

## LISTEK.

### Spomini iz Italije.

(Popotnik.)

(Dalje.)

Šli smo na Forum romanum. Ko sem videl razbite mogočne stavbe, mi je bilo pri srcu, kot da bi videl pred seboj ubitega nepremagljivega velikan. Kar ni zlomil divjak, sta zdrobila počasi, pa zanesljivo delujoči čas ter srednjeveška roka. Od nekdanjih ponosnih templjev vidimo danes še amoro razpokano stebrovje in skrhano kamenje. Onstran Vile sacre so ostanki Rostre, govorniškega odra. Tukaj je torej Cezar pred Rimljani utemeljeval svoje postavbe? Tukaj je torej Antonij tako originalno obkroževal Cezarjevo smrt? Tukaj so torej govorili voditelji svetovne države in razglašali rajačojim Rimljanom imena nanovo pridobljenih pokrajin? Srečno kamenje, ki si nosilo toliko slavnih mož!

Šli smo dalje po Vii sacri. Na obeh straneh so za kulturno človeštvo sveti kraji. Na jugu je stal pred nami velikanski kolosej, ponos, obenem pa tudi največja sramota starega Rima. Opazovali smo ga z vsemi gospodi profesorji, ki so hodili vsi ginjeni s fotografičnimi aparati

okrog njega. V teh prostorih je torej Rimljan za zabavo ubijal ljudi in se v svoji degeneriranosti še ponašal s tem? — Na desni se solnči Konstantinov slavolok, za njim pa izgublja Circus maximus zadnje karakteristične znake, zgoraj na Palatinu pa štrlijo ostanki ponosnih imperatorskih domov. Težko ti postane pri srcu, ko gledaš s Palatina uničen ponos antike.

Te žalosti, ki smo se je nasrkali med razvalinami, se otrse duša, ko vstopimo v Kapitolski muzej. Tukaj še le uvidimo, zakaj moramo častiti antiko. Oh kako mirno, a vendar prepričujoče šepetajo ti kipi svojo melodično večni lepoto! Ljudje, postojte tukaj, da se ne izgubi njihova očarujoča himna! Da bi pa bili tukaj zadnji in največji produkti prave čeviške umetnosti, morajo pač zanikovati vsi, ki se spoznajo na tem polju.

S prijateljem sva napravila izlet v Campagno. Vsa je gorla v zlati solnčnih žarkih. Ostanki starih vovodov in druge stare ropotije so si v veli med vinogradi in pustimi pašniki.

Prišla sva na Vio Appio. V duhu sem videl korakati rimske legije s sulicami in ščiti; čeloval jim je samozavestni Cezar. — Ob straneh so stale nesnažne bajte. Tu tam je kimal pod kakšnim drevesom izmučen osliček in sanjal o senu. Ustavila sva se pred Calistovimi katakombami.

Redovnik naju je spremljal med podzemeljske grobove in popoldne je že bilo, ko sva se vračala mimo mestnih utrdb (Rim je utrjen) in Antonijevih term na Viminalis domov.

Prijazna gospa naju je spet začela opozarjati na razne zanimivosti. Pridružila se ji je še črnooka in vitka hčerka, ki je začetkoma plaho poslušala samo od daleč. Lepa ni bila kdove kako, a pogledati pa je znala tako, da je človeka kar speko na dnu srca. Začela naju je izpraševati o vzroku najinega potovanja. Jaz sem ji odgovoril: »Ko sem šel z doma, še pravzaprav nisem vedel po kaj grem; šel sem za srcem. A zdaj že uvidevam, kaj je zame to potovanje.« To ji je ugajalo, zato se je tudi trudila, da je bila napram nama ljubezna in dobra. Še vedno mi zveni v ušesih tisti zadnji »Boun viaggio!« z rimskim naglasom.

Obiskala sva razne galerije in cerkve. Povsod je toliko umetnin, da bi brez pretiravanja moral na rimskem obzidju stati umetnost predstavljajoči genij z vabečimi rokami, pod njim bi pa morali biti napisani: Popoli, introite in domum meum! — Pri San Pietro in Vircoli sedi Michelangelov Mojzes. Tolike energije še dosedaj nisem videl izražene v nobenem kipu. Iz oči mu sije tolika in tako vzvišena samozavest, da mora vsakega, še tako topega človeka privabiti. — V Corsinijevi palači je

med drugim Murillova Madonna, kateri je zložil Ibsen v Draždanih nekaj sonetov. — Očarajoč Renijev portret nesrečne Beatrice Cenci je v galeriji Barberini. — Tudi Villa Borghese nudi veliko. Med drugim so tam Berninijevi in Canovini kipi ter nekatere Tizianove, Rubensove, Raffaelove in Correggiove slike.

Po jutrih so naju vzbujali kričeči zelenjavarji, ki so ropotali s svojimi dvokolnicami iz ulice v ulico. Nekoč sem dvignil rolete in videl, kako so ženske spuščale na vrvcih jerbese na ulico, v katere so jim zagoreli zelenjavarji nalagali zahtevano zelenjavo. Čudil sem se iznajdljivosti, zraven pa tudi lenobi Italjank.

V Rimu je bila takrat tudi svetovna razstava, razdeljena v štiri dele.

Najprej sva šla v umetniško razstavo v Valle Giulia za Pincijem. Ker sva imela malo časa, sva ostala ves dan v njej. Tam so se zopet znašli skoro prosvetljeni narodi in prinesli seboj veliko dobrega in slabega. V enem dnevu si seveda nisva mogla vsega natančno ogledati. Kolikor lahko sklepam iz tega, kar sem videl v naglici, so bili najboljši Španci, Italijani, Rusi in nekateri Madžari. Tudi Japonci so mi ugajali s svojo preprostostjo. Nimajo razvlečenih toliko barv na slikah, kot evropski in ameriškanski umetniki vobče. Prava slikarska umetnost je le nekaj drugega kot pa vzorno manipuliranje z bar-

vami. Saj je rekel že Michelangelo: »Si dipinge con cervello, ma non colla mano.« Drugi narodi so nudili primeroma malo dovršenih umotvorov. — Nikdar ne pozabim dveh kipov: »Vječni drug« v ruskem, »Kolo« pa v italijanskem paviljonu. V »Vječnem drugu« je bila tako globoko in ginjono izražena onemoglost, zadnja in pravična obsodba človeka, v alegoriji »Kolo« pa velikanska sila, s katero podre na kolesu stoji genij divjega konja in hitečega človeka na tla ter plava čez ozračje v daljave.

Na Piazza d'Armi (vojaškem vežbališču), je bil etnografski del razstave. Tam smo videli zanimivo življenje apeninskega poluotoka v minijaturi. Zastopani so bili vsi stanovni in vse pokrajine. Radovedni forestiere je lahko gledal tam več dni, samo spoznati je moral takoj, da je bilo malo naravnega v kolibah kmetov in narodnih obrtnikov. Najzanimivejši so bili ribiči, izdelovalci porcelanskega drobiža, »tudelsakerji«, pletarji fiasket, tkalci in kmetje. Če bi pa kdo trdil, da je na podlagi vsega tega spoznal življenje Italijanov, bi se hudo motil, kajti v takih slučajih se rad meče pesek v oči. Tako bi kakšen gledalec jubilejnega spreveda leta 1908. na Dunaju, lahko mislil, da se Slovencem na Avstrijskem najboljše godi, kajti Slovenci so prepevali v sprevodu, namesto da bi bili tožili vsemu svetu, kako hudo jih tišči tuj jarem. (Dalje prih.)



Iz Rotterdam: V petek so angleške vojne ladje bombardirale Ostende, kar je izrazilo silno paniko. Nemški admiral je izdal proklamacijo, v kateri pozivlja prebivalstvo, da naj zapusti mesto, ker se prevzame nobene odgovornosti za bodo, ki bo posledica brezmiselnega angleškega obstreljevanja. Od srede sem so Nemci naskakovali okope pri Dixmuidenu. Mesto je popolnoma razrušeno. Poglavitno govore sedaj topovi. Prvič so tu Francozi postavili nemškim topovom nasproti težke havbice, vsled česar so morali Nemci svoje topove močnejše zavarovati. Osemkrat so naskočili Nemci, kljub silnemu streljanju sovražnikovih strojnih pušk, z bajonetom. Pozneje so obrnili svojo pozornost bolj proti severozapadu, kjer so naskočili centrum in skrajno levo krilo Belgijcev. V četrtek ponoči se je posrečilo prvim nemškim oddelkom prekorati reko Yser in Yserški prekop ter zavzeti nekaj močnih belgijskih okopov. V nedeljo so dospela močna francoska ojačenja. Poročevalci holandskih listov potrjujejo, da so se angleške in francoske vojne ladje umaknile na odprto morje. Težke baterije, ki so jih postavili Nemci ladjam nasproti, mečejo krogle tako daleč, da je izključeno, da bi Angleži z morja še podpirali boj, razen če bi poslali dreadnoughte, kar se pa ne bo zgodilo, ker se Angleži preveč boje nemških podmorskih čolnov.

Iz Amsterdam: Nemci so zasedli Poperinghe, zahodno od Ypresa. Pri Thourantu se belgijske čete še ustavljajo. V Brugge sta dospela 27. t. m. dva nemška 42centimeterška topa, ob morje so poslali Nemci tudi še 10 topov kalibra 28 cm. Nemški topovi stoje pri Seebrüggu in Heystu.

Iz Berlina: Položaj sovražnikov pri Ypresu je bil pet dni silno kritičen. Angleži so se morali ustavljati nemški premoči ter so se besno borili v zakopih. Večkrat so krogle težkih nemških topov razrile okope ter je pokopala zemlja cele oddelke. Nemci so se približali okopom na 400 metrov. Ker so Nemci prekorali kanal pri Dixmuidenu, so sedaj Francozi, Angleži in Belgijci v silni nevarnosti, da jim predro Nemci levo krilo. Tu ne more več dolgo trajati do odločitve.

»Corriere della Sera« poroča z dne 25. t. m. ponoči: Vsa pozornost se obrača na zadnji konec Belgije, ki ga skušajo Nemci sedaj že osem dni zavzeti. Nemci nameravajo zasesti obal do Dunkerqua in Boulogna. Uspeh Nemcev bi bil hud udarec za zaveznike. Boj se vrši z vso silo. Druga glavna akcija se pripravlja v severnih Ardenah in okrog Verduna.

Nemški zrakoplov nad Verdunom.

S švicarske meje poročajo »Frankfurter Zeitung«: Kakor poroča »Agence Havas«, je priplul v soboto neki nemški zrakoplov nad Verdun ter vrzel v mesto štiri bombe. Ena je padla na neko streho ter ni napravila posebne škode, druga se ni razletela, obe ostali pa sta padli baje v reko Maas.

Nova mornariška konvencija med Anglijo, Francijo in Rusijo.

Kakor se poroča, so podpisale velesile tripleentente novo mornariško konvencijo, po kateri pripade vrhovno vodstvo vsega angleškega, francoskega in ruskega vojnega brodogradništva angleški admiraliteti.

Interniranje Avstrijcev in Nemcev v Egiptu.

London, 28. oktobra. (Kor. urad.) Listi javljajo: Egipčanske oblasti so sklenile internirati vse avstrijske in nemške podanike, ki so vojaški obvezanci.

Rusija hoče vzdržati paroplovbo po Ledenem morju.

Kakor poroča »Berliner Tagblatt«, je nabavila Rusija več rušilcev za led, kateri naj bi razbili nastajajoči led v pristanišču Arhangelsk ter omogočili zvezo tega pristanišča s Severnim morjem.

Boji v kolonijah.

Angleška poročila prinašajo podrobnosti o bojih v Nigeriji in Kamerunu med 25. avgustom in 6. septembrom. Dne 25. avgusta so vdre angleške čete v Nigerijo ter zasedle Tepe. V noči 29. avgusta so naskočili nemško stajajo Garuo ter vzeli en fort. Zjutraj so poskusili Nemci protinapad ter pregnali Angleže. Nemci so nato vdrl na angleška tla. Dne 6. septembra je bila zavrnjena tudi še druga angleška kolona, ki je bila vdrla na nemška tla.

Homatije v Južni Afriki.

Berlin, 28. oktobra. (Kor. urad.) Listi javljajo: Generalni gubernator južnoafriške Unije brzojavila angleškemu državnemu tajniku za kolonialne zadeve, da je bil vled raskritja zarote v armadi prisiljen izdati proklamacijo, v kateri pozivlja vse dobro misleče, naj podpirajo vlado, sumljivim elementom pa nasvetuje, da naj opustijo svoje načrte in jim za ta slučaj zagarira, da ne bodo kaznovani.

## ENTENTE IN TURČIJA PRED ODLOČITVIJO.

»Reichspost« javlja: Reuter objavlja izjavo angleške vlade, ki pravi da so velesile tripleentente napram stalnim provokacijam Turčije že izgubile potrpežljivost. Položaj je do skrajnosti napet. Tripleentente je odločena v najkrajšem času izzvati odločitev bodisi na desno ali na levo.

## Imenovanje novega italijanskega zunanjega ministra.

Kakor poročajo iz Rima, se je ministrski svet v večurni seji znova posvetoval o mednarodni situaciji. Ministrski predsednik Salandra je bil pozvan, da predlaga novega zunanjega ministra. V kabinetu se pripravljajo spremembe, ki se izvrše najbrže še pred zasедanjem parlamenta, kateri se po dosedanjih dispozicijah sestane dne 20. novembra.

Rimski uradni list objavlja kraljev dekret, ki sklicuje podčastnike, strojnike in mehanike, rojene v letih 1882 do 1888, pod orožje.

## Mobilizacija na Grškem.

London, 28. oktobra. Reuter javlja: Na Grškem je mobilizacija v polnem teku. Pod orožjem se nahaja že 450.000 mož. Prihodnje tedne bo postavljen nov kontingent 200.000 mož.

## Zedinjene države nameravajo mobilizirati.

Glasom poročil pariškega lista »Temps«, je sklenila severoameriška reprezentantska zbornica, izvoliti odsek za preiskavo, ali je potrebno, da se Zedinjene države pripravijo na vojno.

## Zasedanje bolgarskega sobranja.

Sofija, 28. oktobra. Danes se je pričelo redno jesensko zasedanje XVII. legislativne perijode bolgarskega sobranja.

## VELIKA BITKA NA RUSKEM POLJSKEM.

Dosti jasno govore uradni komunikacije o veliki bitki na ruskem Poljskem. Hvaležni moramo biti vlad, da je skrbela za to, da je bilo občinstvo tako hitro in brez vsakega prikrivanja obveščeno o dogodkih, ki so sicer pomembni, česaravno ne morejo biti še odločilni. V vojni pač nobeden ne bo pričakoval, da mora slediti vedno zmaga na zmago, zlasti pri tako velikanski fronti, kakršna je bila v Galiciji in na ruskem Poljskem. Boj valovi. Tu prodirajo čete, tam se morajo umakniti, da se zberejo k novemu silnemu udarcu. Včasih stoji boj, preneha streljanje, kakor da si ne stoji ljuti sovražniki nasproti. Prav pogosto se zgodi tudi, da se istočasno umakneta oba nasprotnika. To vse je odvisno od vodstva. Poročila o prihajanju silnih ojačenj pri sovražniku so za vodstvo dostikrat merodajna, da se izogne nepotrebnemu prevelikemu krvoprelitju. Namen, ohraniti čete močne, brzda prav pogosto bojažljivost. Dostikrat je merodajno poročilo, ki pravi, da je sovražnik na enem delu bojne črte posebno slab, da vodstvo vzame od drugod čete, da se čete začasno celo umaknejo, da pa tem hujše udarijo na drugem kraju. Vsi ti obziri so bili merodajni tudi pri zadnjem boju na ruskem Poljskem. Bojna črta je bila tako silno dolga, da je armadno vodstvo spoznalo, da je treba zvabiti Russe na ožji prostor. Tudi so imeli Rusi med seboj in nemškimi črtami Vislo. Mostov ni bilo, kar jih je bilo, so jih Rusi razstrelili. Prehod preko Visle bi bil silno težaven in bi bil stal ogromnih žrtv. Tega pa armadno vodstvo ni hotelo. Zato je moralo prepustiti Rusom, da prekorajo reko ter žrtvujejo tisoče in tisoče mož za ta navidezni uspeh. Utihihi so topovi na levem bregu Visle in Rusi so pričeli graditi mostove za prehod preko reke. Motiti to delo ni imelo zmisla, treba je bilo, da pridejo glavne čete na levi breg. Tako je bilo pri Ivangorodu. Rusi so mislili, da so se naši in Nemci umaknili ter so prišli na levi breg — v past. Prvi dan se je moralo vdati 8000 Rusov, drugi dan 10.000, ker so jim bili naši topovi razstrelili most in odrezali pogratek. To je velik uspeh. Drugod

od Visli so prišli Rusi na levi breg ter začeli prodirati, ker niso našli sovražnika. Komaj na so prodrli nekoliko proti zahodu, so se morali s celimi omumi armadnimi zbori nazaj. O žrtvah, ki so jih imeli pri tem ponesrečenem poskusu Rusi, gradno poročilo žal ne pove ničesar. To je bistvo vsega umikanja, — pripravljanje na nove uspehe, — Umekanje je pa tudi, da potrebujejo čete, ki so se borile toliko dni in toliko noči, odpočitka. Rusi jim ne slede, nasprotno so veseli, če jim puste naši priti k sapi. Med tem kopljejo jarke in se varujejo kolikor morejo, pred strašnim ognjem naših topov. Med tem časom pa so zastavili naši vse sile v Galiciji, kjer sledi uspeh uspehu. Ko bo tu izvojevana končna zmaga, se Rusi tudi na levem bregu Visle ne bodo mogli več držati in se bodo morali skušati neopaženo skriti zopet v Varšavo in Ivangorod. Mi pa, ki ne stojimo na bojnem polju, moramo z zaupanjem zreti na odredbe naših vojskovodij. Povelja, ki jih dajejo in ki jih smatrajo za umestna, bodo izvršili naši junaški vojski z vso nam znano in v tolikih bojih preizkušeno hrabrostjo.

O bojih zlasti pri Varšavi pišejo ruski listi sami, da so bili za Russe sila krvavi. Najljubejši boj se je vršil le nekaj milj zahodno od trdnjave na črti, ki jo preseka železnica iz Petrikova. Tu so se bojevale tudi sibirske čete zlasti v gozdovih. Vršili so se tu tudi boji z bajonetom in več vasi je bilo zdaj v nemških rokah, zdaj v ruskih rokah. V bojih za Koženč, kjer so bili Rusi v obupnem položaju, so se odlikovale na ruski strani zlasti kavkaške čete. Osem dni so bile te čete v najhujšem ognju, vedno do pasu v vodi. Njih izgube niti približno ni mogoče določiti. V resnici je torej prodiranje Rusov preko Visle le vrsta strašnih in nemodestnih izgub. In če se hoče Rusija še tako tolažiti s svojimi ogromnimi milijoni, tako prodiranje, kakor ob Visli, bo zlomilo njih moč. Ruska izurjena armada kopni pod našimi strojnimi puškami, napol izvežbano mostvo, ki je bilo potem postaviti na bojišče, se navla avstrijskih in nemških čet ne bo več moglo ustavljati.

V Debreczin je dospelo 600 ruskih ranjencev iz boja pri Przemyslu, ki je ravno tako, kakor bitka ob Visli na ruski strani, naravnost vzgled, kako se razumen vojskovodja ne igra s svojimi težko nadomestljivimi človeškimi materijali. Med ranjenci se nahaja tudi ruski nadporočnik Grodivisin, ki pripoveduje, da se je nahajal med onimi četami, ki so četrtič naskočile trdnjavo. Takrat je padlo več kakor 40.000 Rusov. General Dimitrijevič je bil ves besen, ko so mu poročali, da so bile vse čete potlačene. Vedno nove čete je pošiljal v boj ter se pri tem skliceval na to, da je bilo obleganje Odrina samo zato uspešno, ker ni štedil z moštvom. Najmanj 40.000 mož je torej žrtvoval Dimitrijevič za uspeh, ki se mu je končno še izmuznil izmed prstov.

Enako so žrtvovali sedaj Rusi ob Visli desetstiče in desetstiče mož, pravega uspeha pa ne bodo imeli drugega, kakor da so silno oslabele njih vrste.

## Reorganizacija ruske armade.

O reorganizaciji ruske armade, pripoveduje vjeti stotnik ruskega generalštaba, kakor poroča »Az Usag«, naslednje: Po nesrečni japonski vojni sta zlasti Stolypin in Witte preskrbela tekem 5 let potrebni denar za reformo armade. Stedilo se je pri vseh drugih stvarih, samo da je dobila vojna uprava čim največ sredstev. Tako je znašal še lani prebitek državnega proračuna 500 milijonov rubljev, kateri so potem izginili v vojni blaginji.

Predvsem se je izvršila korenita izprememba na vodilnih vojaških mestih. V l. 1906. je dobilo 26 zborov nove poveljnice, od 68 divizij jih je obdržalo svoje generale le 30. Tudi prihodnje leto je odšlo veliko število generalov v pokoj. Pomlajenje in zvišanje kvalitete častniškega zbora se je energično pospeševalo. Poseben je bilo čutiti v generalnem štabu, kjer je bilo že leta 1911. mnogo, razmeroma jako mladih, sposobnih oficirjev, tako n. pr. štirje komaj 34letni, deset 35letnih in enoinvajset 36letnih polkovnikov. Na vojni šoli se je pričelo pravo tekmovalno gledanje pridnosti, znanosti in sposobnosti. Navzlic vsemu temu se ni dalo odpraviti veliko pomanjkanje oficirjev. Moralo se je reaktivirati mnogo, že izven službe se nahajajočih oficirjev in aktivirati mnogo rezervnih častnikov.

Disciplina in pripravljenost armade se je skoro zboljšala. Car je v zadnjih letih storil vse, da zadobe ruske čete zopet samozaupanje, ki ga je tako silno omajala japonska vojna. Naša infanterija ni idealna in zaostaja daleč za vašo. Toda razliko v kvaliteti izravna naša premoč. Tri-

je naši pešci pridajo na enega vašega. Ne moremo dovolj občudovati hrabrosti in inteligence vaše pehote. To občudovanje je slabo za nas, ker se vas naša infanterija tem bolj boji. Vdaja se dostikrat, kadar se približajo vaši v naskoku, ne da bi se upala streljati. Toda naši pešci niso strahopetni, temveč le prestrašeni. Naša glavna moč je kavalerija. Naša artilerija je najboljša na svetu.

S posebnim občudovanjem je govoril ruski častnik o generalu Boroeviču. »On je eden najsijajnejših vojskovodij. Upam le, da tudi pri vas niso sami Boroeviči, kar mi je v mojem vjetništvu edina tolažba.«

## Človekoljubje na bojišču.

»Arbeiter Zeitung« priobčuje to-le pismo, ki ga je pisal neki madžarski vojak:

»Dne 17. oktobra ... Razvila se je velika bitka za mestom, kjer so očitno zbrane glavne ruske sile v Galiciji. Že mnogo sem doslej videl in doživel, toda takšnega artilerijskega boja, zlasti pa takšnega infanterijskega boja si bi ne mogel predstavljati nikoli.

V noči od 14. na 15. t. m. se je vlegla na zemljo silna megla, da ni bilo mogoče videti niti na tri korake. Ruska pehota je pričela z napadom: naše in sovražne čete so se spopadle in od 3. zjutraj do 8. ali 9. dopoldne se je vrstil naskok za naskokom, slišalo se je samo pokanje pušk, zvenket orožja in prasketanje mrtvaških ragelj. Toda tako naše čete, kakor ruske so bile tako močne in so se nahajale v tako močnih postojankah, da se nobena armada ni hotela umakniti. V to borbo mož proti možu ni mogla poseči artilerija, ako ni hotela obenem uničiti lastne infanterije. Za to smo hoteli porabiti noč v to, da ojačimo svoje zaklone. Nastal je kratek odmor, ki sem ga izkoristil v to, da sem za trenotek skočil k bližnjemu ognju, da se nekoliko pogrejem.

Navadno stoje okrog ognja vojski v tesnem krogu in novi prišleci dobe k ognju le težko dostop.

Naenkrat sem zaslišal glas: »Bratje, napravite prostor dveh Rusom, naj se tudi ta dva malo pogrejeta!« Takoj se je otvoril krog in dva infanterista z nasajenim bajonetom sta pripeljala k ognju dva vjetna ruska vojaka. Komaj pred eno uro so se le-ti borili drug proti drugemu kot najljubejši sovražniki, sedaj pa so že sklenili prijateljstvo. In kakor naša infanterista, tako se je vedla vsa družba okrog ognja napram vjetnikoma. Obdarovali so se protistransko s prepečenecem, cigaretami in sladkorjem. S pomočjo nekega slovaškega podčastnika smo se prav izvrstno lahko sporazumeli.

To razkritje človečnosti je napravilo na-me najgloblji vtisk. Dal sem glasno izraza svojemu zadoščenju.

Na to je pripomnil domobranec, v civilnem življenju preprost kmetič, kazaje na vjeta Ruso: »Kaj moreta ta dva za to! Poslali so ju v vojno in pokorila sta se.«

Slične dokaze človekoljubja sem opazoval dne 15. t. m. ves dan. Videl sem težkoraženega Ruso, ki so ga obvezali naši zdravniki in ki je, oprt na dva naša domobranci, krevljal skozi naše vrste. Tam so nosili naši sanitetni vojski ruske ranjence na nosilnicah. Na sanitetnih vozovih so sedeli skupaj naši in ruski vojski. Marsikateri ranjeni Rus je prišel prostovoljno k nam, ker je bilo naše obvezovališče bližje bojišču, kakor njihovo.

To humano postopanje z ranjenici in vjetniki seveda temelji na vzajemnosti. Ako prispe k nam kak transport vjetnikov, je prva naša skrb, da dobe menažo. In prav tako postopajo tudi v ruskem taboru. So glasno nam pripovedujejo vjetniki: Naj jim gre še tako trda z jedjo in pijajo, vjetniki so prvi na vrsti pri jedi in pijaci ...

Zares vzradoščen sem, da lahko toliko pišem o človekoljubju, ki se javlja tudi v vojni ...

## Sodba v Sarajevu.

Sarajevo, 28. oktobra. (Kor. ur.) V veleizdajniškem procesu se je proglašala sodba danes dopoldne. Na smrt na vešalah so obsodeni obtoženci: Danilo Ilić, Veljko Čabrinović, Nedjo Kerović, Miško Jovanović, Jakov Milović; na dosmrtno ječo: Mitar Kerović; na 20 let težke ječe: Gavrillo Princip, Nedoljko Čabrinović in Trifko Grabec; na 16 let težke ječe: Vaso Čubrinović; na 13 let težke ječe: Cvjetko Popović; na 10 let težke ječe: Ivo Kranjević in Lazar Gjočević; na 7 let težke ječe: Cvijan Stjepanović; na 3 leta težke ječe: Branko Zagorac in Marko Perin. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

# Dnevne vesti.

— Prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef je imenovan za linijskega kapitana naše vojne mornarice.

— Pregledovanje črnovojniki v l. 1878.—1890. Vsi v Ljubljani bivaajo črnovojniki, ki so rojeni leta 1878 do 1890, pridejo v Ljubljano k pregledovanju, ne glede na to, ali so v Ljubljano pristojni ali ne. Pregledovanje v Ljubljani se bo vršilo 6 dni, in sicer tri dni za črnovojne, ki so v Ljubljano pristojni, tri dni pa za črnovojne, ki niso v Ljubljano pristojni in so se za pregledovanje zglasili v mestnem vojaškem uradu, v Mestnem domu. Ker o tujih črnovojnikih ni knjig in drugih podatkov na razpolago, se morajo na vsak način zgledati do 31. oktobra v mestnem vojaškem uradu. Zgledati se morajo tudi črnovojniki, ki so šele po naboru pridobili pristojnost v Ljubljani, da se morejo pravočasno izposlovati podatki o zadnjem naboru. Črnovojniki, ki so na prošnjo oproščeni črnovojništva, niso oproščeni pregledovanja. Pri pregledovanju jim bo dokazati oprostitve. Isto velja za duhovnike in bogoslovce. Iz enoletnih prostovoljcev se formirajo posebni oddelki in zategadelj jim je pri pregledovanju dokazati pravico do enoletnega prostovoljstva.

— Kolajno za hrabrost je dobil kadet v rezervi pri 70. pehotnem polku Fran Levec, obenem je bil predčasno imenovan za praporščaka. Odlikoval se je s svojo nevtrastnostjo zlasti v boju pri Piasku.

— Ranjen je bil na severnem bojišču profesor ljubljanskega liceja rezervni poročnik g. Josip Berce. Dne 20. t. m. dopoldne so ga prinesli na prostor za obvezovanje ranjencev. Ranjen je od šrapnela na glavi; desna roka in noga sta popolnoma otrpli; ranjenec ne more nič govoriti in ne spozna nikogar.

— Pogreša se enoletni prostovoljec Franc Gradišnik, pešpolk št. 8 iz Prage, 4. stotnija, ki je odšel dne 7. avgusta na južno bojišče, odkoder tudi ni pisal do sedaj ničesar. Prosi se njegove tovariše, ki mogoče kaj o njem vedo, da blagovolijo to iz prijaznosti naznaniti njegovim staršem na naslov: Martin Gradišnik, Sp. Hudinja 11, pošta Celje.

— Pogreša se Jožef Jeglič, LIR. Nr. 27, 6. komp., ki je odšel iz Gorice na severno bojišče v sredi avgusta in od tedaj ni o njem nobenega glasu. Kdor ve kaj, naj blagovolijo sporočiti ženi Mariji Jeglič, Osrečje, p. Škocijan pri Mokronogu. — Inf. 17. p. p. 7. komp. Rž en Janez odšel je na sev. bojišče z regimentom sredi avgusta. Od tedaj o njem ni glasu. Ako kdo kaj ve o njem, se prosí, da sporoči g. I. Benedičič, nadučitelju v Škocijanu pri Mokronogu.

— Pogreša se domobranec Matjaž Josip, c. kr. domobranci pešpolk št. 4, 4. voj. doma iz Rateč na Gorenjskem. 26. avgusta je domu zadnjič pisal. Komur bi bilo o njem kaj znanega, se prosí, sporočiti na njegovo mater Marijo Matjaž, Rateče p. Belapeč (Kranjsko).

— Kdo kaj ve o Antonu Sinkovec, Geb. Art. Reg. Nr. 3, Batt. 2 in o Janezu Sinkovec, Geb. Train Esk. 11/16, o katerih že od avgusta ni nikakega glasu. Prijazna pojasnila se prosijo na g. I. Benedičič, nadučitelju, Škocijan pri Mokronogu.

— Iz ruskega vjetništva je pisal budimpeštanski advokat dr. Hajdu in sicer iz Barnaula v Sibiriji svoji ženi: »Naznanjam ti, da se z nami lepo ravna. Tu v Barnaulu je tudi precej dobra družba. Pomanjkanje ne trpimo, kajti vjeti oficirji dobivamo na mesec 50 rubljev, od katerih se da pošteno živeti, kajti za obed plačujemo na mesec 12 rubljev, za večerjo pa 9 rubljev in vse blago je dobro!«

— Božič na bojišču. Denarne darove za božična darila našim vojakom v vojski sprejemajo tudi c. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani in politične okrajne oblasti. Tako denarna darila bi pa bilo izrečno označiti kot »božična darila«.

— Slavnost v »Mladiki«. Lepa in ganljiva slavnost se je vršila v ponedeljek dopoldne, 26. t. m., v poslopju »Mladike«. Slučajno sem prišel k tej slavnosti, kar si štejem v posebno čast. V vestibulu je bil oltar lepo in okusno okrašen, kip Nj. Vel. našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I., lepo črno-rumeno dekoriran in s cvetjem ozaljšan. Točno ob 10. uri je prišel slavljenec Venceslav Mica, rodem Čeh, v spremstvu c. in kr. polkovnega zdravnika g. dr. Slavika in c. in kr. majorja gosp. Kollaričscha. Za njim so prihajali vsi gg. častniki, zdravniki in vse v bolnici se nahajajoče zdravo mostvo. Slavljenca pa so tudi počastile dame, ki z veliko in ljubeznivo požrtvovalnostjo skrbje za vojske-ranjence v rezervni bolnici »Licej-Mladika«. Opa-



zila sem med drugimi soprogo podzupana gospo B. Trillerjevo, soprogo magistratnega svetnika gospo S. L. a h o v o, soprogo magistratnega svetnika gospo M. K o c h o v o, soprogo c. kr. stavbnega nadzornika gospo P. Pavlinovo, soprogo c. kr. fin. svetnika gospo T. K o s t a n j e v c e v o i. dr. Prečastiti c. in kr. mornarični superior gospod K. K o k a l j e daroval sv. mašo, pri kateri se je spominjal slavljenca. Spominjal se je tudi vseh onih, ki se bojujejo na daljnem bojišču za svojo ljubo domovino, za svojega gospodarja, našega preljubega cesarja. Spominjal se je še tudi onih, ki so že prispeli z bojišča in se sedaj zdravijo v raznih bolnicah. Po sv. opraviilu je preč. g. superior govoril slavljenca in občinstvu ter v lepih, iz srca prihajajočih besedah razložil pomen te lepe slovesnosti. Čestital je slavljenca v hrvatskem jeziku na tem izvanrednem odlikovanju ter mu želel skorajšnjo ozdravitev. Nj. Vel. naš presvetli cesar je podelil veliko srebrno kolajno vrlemu, pogumnemu junaku, ki se je na južnem bojišču ob Drini odlikoval s posebno hrabrostjo. Nato je c. in kr. polkovni zdravnik g. dr. Slavik nagovoril slavljenca v češkem jeziku ter mu v lepih, prav očetovskih besedah čestital in mu pripel srebrno kolajno na njegova junaška prsa. Do solz ginjen slavljenec se je s tresočim glasom zahvalil g. dr. Slaviku in preč. g. superioru za krasne besede in častitke. Nato so dekoriranemu slavljenca častitali vsi gg. častniki, zdravniki, podčastniki in vse moštvo. Častitale so mu tudi vse navzoče dame. Vsi udeleženci so šli potem na vrt, kjer je govoril c. in kr. major g. Kollaritsch moštvu, katero je defiliralo slavljenca. S trikratnim »Slava« klicem na našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I. se je končala ta lepa slavnost. Gospod K o r e n č a n j e končno fotografiral vso skupino.

— Poročilo o ranjenih in bolnikih št. 44 in 45 z dne 26. oktobra 1914 sta razpoloženi v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu na vpogled.

— Rdečemu križu je daroval deželni odbor vnovič 1000 K.

— Deželna pomožna akcija za podporo rodbinam vpletkanih je nabrala doslej po celi deželi nekaj nad 16.000 kron. Deželni odbor je dovolil v to svrhu še iz deželnih sredstev 8000 kron. — Razdeljevanje podpor se bo izvrševalo v soglasju z deželno vlado, ki razpolaga s fondom v enaki višokosti. Deželo bo zastopal v dotičnem odboru dež. odbornik dr. Lampe.

— Spremenjen zakon o pisarniških pomočnikih. »Wiener Zeitung« priobčuje naredbo celokupnega ministrstva z dne 26. oktobra, s katero se spreminjajo določbe ministrske naredbe z dne 25. januarja glede pisarniškega pomožnega osebja pri državnih oblastvah, uradih in zavodih.

— Imenovanje v sodni službi. Cesar je za Najvišjo odločitev z dne 24. oktobra podelil predsedniku dež. sodišča v Gradcu dr. Maksu pl. I v i č i č u povodno zaprosenega stalnega umirovljenca naslov senatnega predsednika. Nadalje je imenoval podpredsednika tega sodišča dr. Karla P u c h e r j a za predsednika deželnega sodišča v Gradcu.

— Zavrnjena neprimernost. Proti prizadevanju predsednika poslanske zbornice dr. Sylvestra in njegovih somišljenikov je priobčil češki socialno demokratski poslanec dr. Bohumir Š m e r a l oster članek, ki ga je v izvodu čital tudi v »Narodnih Listih«, na kar opozarjamo tiste, ki se za stvar zanimajo.

— Za galsko učiteljstvo. V sled sovražnega navala, od katerega je Galicija v veliki meri prizadeta, pobegnili je ogroženo prebivalstvo v razne od svoje domovine oddaljene kraje, kjer se nahaja v tej začasni nastanitvi v skrajno badnem položju.

ju. Med temi begunci je tudi velike število učitelstva, ki je s družinami vred v veliki stiski. Največje vnašnje je, da dvignejo ti nesrečniki, kakor hitro mogoče svoje normalne in tam že za par mesecev izplačljive prejemke, kakor tudi da se jim pomaga s kako podporo. Ker se domneva, da biva galski učitelji tudi na Kranjskem, je c. kr. deželni šolski svet za Galicijo naprosil c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, da ta pozove podrejene šolske oblasti in sicer okrajne šolske svete in event. tudi ravnateljstva srednjih šol, da tam zglaseče se učiteljstvo iz Galicije vzprejme, njih prošnje po možnosti kratko zabeleži, ko se je kolikor mogoče dognala istost prosilca in po preizkušnji resničnosti njih napovedi, in jih vpošlje s primernim, tabeliranim izkazom, pripominjavi morebiti v kolikor bistvo zadeve iste utemeljuje, naravnost galskemu deželnemu šolskemu svetu v Biali.

— Knjige za ranjence. »Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj« je iz svoje zaloge darovalo doslej za ranjence 204 večina slovenske, deloma tudi hrvatske in nemške knjige. Ker dohajajo društvo nove prošnje za knjige, je društvo določilo v ta namen že drugo zbirko knjig, ki pa še nikakor ne zadostja vsestranski potrebi za mnoge bolnišnice, v katerih se zdravijo slovenski ranjenci. Društvo prosi torej vse svoje prijatelje in ostale ljubljanske človekoljube, naj pošljejo knjige, ki jih hočejo nameniti ranjencom, v društveno sobo. Pred izročitvijo št. 3 (nasproti Marčana na Rimski cesti), kjer se oddaja lahko vsak dan ob delavnikih od 6. do 7. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. ure dopoldne. Iz prijaznosti sprejemajo tudi knjige »Narodna knjižarna« in trafika Dolenc v Prešernovi ulici, tiskarna Leskovic in Meden v Čevljarški ulici št. 1 in g. Fran Kraigher, krojaški mojster v Gosposki ulici št. 5. — Društvo bo pošiljalo tudi po knjige na dom, če mu darovalci naznanijo to željo pisмено po dopisnici ali pa ustmeno pri gori navednih tiskarnah. Imena vseh darovalcev objavimo svoječasno.

— Opravišče c. kr. razredne loterije pri Ljubljanski kreditni banki naznanja, da sprejema že sedaj naročila za III. razredno loterijo, ki se prične začetkom decembra. — V pretečeni loteriji je bilo pri tem opravišču izrebranih dobitkov za 196.000 K, kateri so bili polno izplačani v gotovini. Med tem dobitki po 30.000 K, 10.000 K, 5000 K, 2000 K, 1000 K in veliko število manjših dobitkov.

— Nemške čete na Dunaju. Včeraj so se mudile na Dunaju zopet nemške čete in sicer nadomestni bataljon pruskega domobranstva polka št. 49. Občina jih je pogostila, občinstvo jim je prirejalo ovacije. Zvečer so se nemški vojaki odpeljali v Budimpešto.

V celovškem obč. svetu je prof. Wolseger poročal o nasvetu dež. šolskega sveta, naj se na realni gimnaziji v Beljaku in na realki v Celovcu več ne uči francoščina, ampak italijanščina. Utemeljeval je to pred vsem z vojno med Francijo in Avstrijo, pa z bližino Italije. Če se pomisli, kako se na Koroškem množijo italijanski živel, kako se je že Beljak poitalijančil in kako so Italijani že vso lesno trgovino na Koroškem dobili v roke, potem je ta sklep povsem razumljiv.

Pri Borovnici je orožniška patrulja zajela nekega tuja, ki govori samo laško in pravi, da je Antonio Spezzoretti, mizarski pomočnik iz Gradške. Mož nima nobenih izkazov. Ker je na sumu, da je vojaški begunc, so ga orožniki izročili sodišču na Vrhniki.

V Košicah pri Kamniku sta pred par dnevi napadla dva neznanca rudarja Florijana Šunkarja, ko se je ponoči vračal od nekega svojega znanca, z gnojnimi vilami ter ga težko poškodovala.

S flobertovo pištolo je ravnal 13letni Fran Valencič v Trnovem na Notranjskem tako nepravilno, da se je sprožila in ga zadela v levo nogo. Deček je težko poškodovan.

Deček kot tat. Pretekli ponedeljek je bilo posestniku Francu Znidaršiču v lški loki ukradenih 200 K in več zlatine. Tat je odprl vrata s hišnim ključem. Po izvršenem zločinu je tat vrata zopet zaklenil in vzel ključ sabo. Znidaršič je moral vsled tega vrata streti. Okradenec je takoj sumil, da je tatvino izvršil 13letni deček Jožef Malner, ki je preje pri njem služil za pastirja, sedaj pa se uči krojaške obrti v Ljubljani. Znidaršič se je takoj napotil v Ljubljano, poiskal Malnerja ter ga jel pestiti. Deček je nekaj časa tajil, potem pa je tatvino priznal ter takoj vrnil ukradenih 260 K. Zlatnino je tatič že prodal, toda kupci so jo morali vrniti lastniku. Malner je tudi priznal, da je

Znidaršiču za prejo, to je pri njem služil za pastirja, ukradel 20 kron.

Pri dnu ponesreč. Jožef Brenec, kiluvalčarji valenec pri Veitlunu v Ljubljani, je nesel železno ploščevino pod škarje, katere mu je pa ušla iz rok, ter mu desno roko tako opasno prerezala, da so ga morali oddati v bolnišnico.

Ponesreč se je v nedeljo, dne 25. t. m. na Sv. Joštu g. Rudolf Šturm. Padel je tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil nogo.

V pljanosti jo padel. Kapičev hlapec Franc Narobe v Podrečah, se ga je malo preveč nalezel. Ko je šel ležat na svile, se mu je spodtaknilo, na kar je tako nesrečno padel, da si je obe nogi težko poškodoval.

Fantova nepravilnost. Posestnika sin, 9 let stari Andrej Maček si je doma v Praprotni - Polci vsled nepravilnosti pri delu s slamoreznicco odrezal v zapestju levo roko.

Prilika za delo. Na poziv štaj. namestnika je začelo stavbno vodstvo dravske elektrarne na Fali zopet z delom, da se da brezposelnim delavcem v bližnji in dalnji okolici prilika za zaslužek.

Drobne novice s Štajerskega. Iz Ptujja. Na bojišču je padel knjigotrožec Viljem Berg, poddesetnik 87. pešpolka. — Iz Gradca poročajo, da je orožništvo prijelo blizu Št. Ruperta ob Rabi nekega ruskega častnika, ki je pobegnil iz vjetniškega taborišča v Ostrogonu na Ogrskem. Tovariša, s katerim je skupaj pobegnil, so vjeli, kakor smo že poročali, na Zg. Štajerskem. Vjetnika sta mislila priti na Italijansko. — Iz Ormoža. V konkurz je prišel Jakob Potočnik, čevljar in trgovec z usnjem v Ormožu. Začasni upravitelj konkurzne mase je odvetnik dr. Delpin. — Iz Ptujja. Za telovadnega učitelja na deželni gimnaziji je imenovan desedajni suplent Jožef Koinig. — Iz Celja. Stotnik 87. pešpolka Jožef Kregar ni mrtev kot se je pisalo, temveč se nahaja lahko ranjen v ruskem vjetništvu. — Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Pri Sv. Jurju v Slov. gor. je pogorel Kranerjev mlaj. Zažgal je 62letni Matija Verlič, ki se je sam javil orožnikom. — Na Pragerskem je zavozil vsled napačnega premikanja v soboto jutraj osebni vlak št. 208 v nek drugi vlak. Dva voza sta razbita, potnikom se k sreči ni ničesar zgodilo. — Umrl je v Mariboru ključavničarski mojster Alojz Baicer.

Drzne tatvine. V zadnjem času se je tu pojavilo več temnih elementov, ki so menda vsi tuji in si polcija na vse moči prizadeva jih poloviti, toda — menda jih je preveč in ne more biti kos vsem. Komaj polovine, že se pojavijo drugi. Naj navedemo le nekaj najbolj drznih slučajev. Včeraj, baš nekako, ko so razdelili raznašalci oba dnevnika, so prišli v kavarno Leon štirje tuji — kakor predsinočnjem — ter se vtihotapili k šrambi, kjer so raznašalec. Ko so zopet vlomili, so bili opaženi. Polkicali so polcijo, ki je napravila svojo dolžnost. K prizoru se je bilo nabralo precej ljudi. Prodajalki klobas Cuttiarovi je bila pred južnim kolodvorom z vozička ukradena ročna torbica, v kateri je imela 116 K denarja. Ko je pa pred par dnevi peljala zvečer po Dunajski cesti svoj voziček z blagom, ji ga je iz rok iztrgal neznanec ter dirjal z njim proti Slonu. Ko sta ga stražnika prišla, je priznal, da ga je hotel ukrasti. Pri sebi je imel 300 K denarja. Bil je mlad, precej čedno oblečen tujec. Stražnikoma bi jo bil rad popihal. V izkuh Viktorije Jarčeve na Tržaški cesti je prišlo nekaj mladih fantov in ko so ti odšli, sta izginile z mize tudi dve lepi, 28 K vredni šunki. V manifikturni trgovini pri Jelenu na Tržaški cesti so izginile s »kupci« 5 K vredne škarje, za nameček si je eden pa hotel prilastiti tudi zunaj obešeno posteljno odelo, a mu je spodneslo. V ti trgovini bližnji Vojevičevo gostilno so pa prišli nekateri — tuji seveda — gostje ter bili tako muzikalni, da so s silo odprli veliki gramofon, a mesto da bi bili pasli radovednost nad mehanizmom, so rajši segli po denarju. Dva »muzikalna radovedneža« sta bila aretovana, drugi so pa ušli. Pri mesarju Ivanu Marinku na Glincah sta med nakupovanjem mesa bili »prodani« tudi dve palici mesenih klobas (45). V trgovini Marije Bijlo ve na Glincah sta med odsotnostjo gospodinje dva mlada fanta iz predala izpraznila drobiž in odšla. V Šiški se je v neki gostilni »kampa« veseljakov napila in najedla ter odšla, ne da bi se bila zmenila za plačilo. Na Glincah sta dva mlada fanta prišla v neko gostilno dve zadavljene kokeši ter zahtevala, da se ju tukaj oskubi in speče, a ker nista bila uslišana, sta urnih korakov z njima odšla. Včeraj popoldne je neznan mlad fant po Gosposki ulici prodajal pasantno kitaro. Ali jo je spravil v dom ali ne, nara ni znano.

Tatvina. Včeraj so laški govorci ljudje izvršili po različnih lokalih vse polno tatvin. Prišli so tudi v trgovino Blaznik na Starem trgu in ukradli raznega blaga. Gospodar je enega teh ptičev prijel za vrat in ga obvladal toliko časa, da je prišel redar, drugi pa so pobegnili in ukradeno blago po cesti zmetali. Na ljudi, ki laški govorci, naj trgovci in gostilničarji posebno pazijo.

Vihar. Senzacionalna drama iz divjega zapada v 2 dejanjih se predvaja jutri na specialnem večeru v kinematografu »Ideal«. Tudi ostale slike sporeda so prvovrstne. V soboto »Milijonski dedič«, razposajena burka v 3 deli po znanem francoskem vaudevillu od Besniera.

Semenj. Na včerašnji semenj je bilo prigranjen 37 glav živine in sicer 35 volov in dve kravi.

Zgubljena je bila dne 27. t. m. rujava torbica z 119 kronami. Pošteni najditelj naj jo odda pri državnih policiji.

## Razne stvari.

\* Beli kruh v Monakovem. Generalno zapovedništvo v Monakovem je gostilničarjem prepovedalo postrežati gostom z belim kruhom. Prodajati smejo samo črn kruh in le izjemoma tudi žemlje. Vzrok tej prepovedi je seveda ta, da ne bo zmanjkalo moke.

\* Samomor zaljublencev. Na postaji Padova na Laškem se je 25letna študentka Ermenegilda Patuzzi vrgla pod vlak, ki jo je popolnoma zmečkal. Skoro ob isti uri se je na progi Treviso-Mestre vrgel pod vlak njen ženin jurist Ivan Castagnaro. Tudi ta je obležal mrtev.

\* Potres na Laškem. Dne 27. t. m. je bil v provinci Lucca na Laškem močan potres. V Uzzanu se je podrl cerkveni stolp, v Pietrasanti se je vdrla cerkvena streha. V cerkvi je bil nastanjen oddelk vojaštva in so bili trije vojaki težko ranjeni. V krajih Bagui di Montecatini, Borgo in Buggiano se je podrl več hiš.

\* Nemški železniški uradniki. Nemci imajo zdaj večino belgijskih železnic v rokah in nemški listi hvalejo sedaj nemške uradnike, kako so — jezikovno zmožni za svoj poklic. Velika večina uradnikov je zmožna francoskega in angleškega jezika, nekaj jih zna tudi ruski. To znanje so si pridobili v posebnih kurzi, in vrh tega so imeli dopuste, da se v dotičnih deželah jezikovno izpopolnijo.

\* Številnost nemške armade. Vojaški sotrudnik rimskega lista »Popolo Romano«, general Bompiani, računa, da ima Nemčija v celoti 9 milijonov ljudi, ki jih lahko vporabi za vojaško službo. Ta orjaška sila se razdeljuje tako-le: v liniji se nahaja 2 milijona vojakov, v rezervi 2 milijona, črnovojniki pa je 5 milijonov. V celoti ima torej Nemčija 5 milijonov vojakov, ki so že služili, in 4 milijone takih, ki so bili nanovo izveščani v vojaški službi.

\* Žena v vojni. V Zagrebu vzbuja pozornost žena, ki nosi vojaško uniformo. Ta žena je doma iz Šibenika. Njen mož, Ivan Falica, je moral k vojakom in žena je šla z dovoljenjem komandanta z njim v vojno proti Srbiji. V vojaški obleki s puško v roki se je udeležila več bojev, a je bila vjeta. Na transportu v Niš je pa pobegnila in se srečno pretolka do oddelka, pri katerem je služil njen mož. Za svoje hrabro vedenje je postala korporal in je baje predlagana celo za odlikovanje.

\* Prorokovanje za leto 1914. Kakor poroča »Salzburger Volksblatt«, so našli v samostanu Altötting star pergament, na katerega je l. 1841. neki menih napisal to-le prorokovanje: »Leto 1914. bo zelo bogato na dogodkih. V juliju se pripravljajo veliki prireditelji. Koncem junija bo izvršen grozen umor iz politike, ki bo imel za posledico vojne grozote. Začetkom avgusta napove vsem državam vojno. Avstr. in Nemčija pridobiva neprestano nove uspehe. Tudi Avstrija zmaga v velikih bitkah. Meseca september in oktober zahtevata milijone krvavih žrtev. O božiču narekujeta dva cesarja mir za Avstrijo in Nemčijo. Posledica tega je, da zgine Belgija z zemljevida. Francija postane mala država, ruska vladarska rodbina pogine med neizrečnimi grozotami, Anglija pa izgubi svojo moč na morju. Poleg obeh zaveznikov držav nastane pod vodstvom nekega Azijca slovanska država ogromne velikosti, ki jo pa tekom stoletij preplavijo Germani, in šele ta svetovni požar napravi konec vsemu zlu med narodi.«

## Brzobjavna poročila.

Nadvojvodinja Adelgunda 7. Monakovo, 29. oktobra. (Kor. u.) Nadvojvodinja Adelgunda, vojvodinja Modenska, je sinoči ob 6. uri 15 minut umrla.

## Nemčija in Portugalska.

London, 29. oktobra. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča iz Lizbone 27. t. m. da so nemške čete vdrle v provincijo Angolo. »Wolffov urad« pripominja k temu, da na uradnem mestu o tem ni nič znano; tudi leži na dani domnevanje, da gre za izmišljotino, s katero hočejo zakrivati znane angleško-portugalske načrte.

## Japonci.

Berolin, 28. oktobra. (Kor. urad.) »Lokalanzeiger« poroča, da je veleposlaniški svetnik v Tokiju dr. Rohmberg sporočil med drugim: Japonci sovražijo vsakega belokozca, Nemca, Angleža, Ruso, Amerikanca. Japonci so mnenja, da jih ti ne smatrajo za enakovredno pleme. Razen tega čutijo, da jih ti ovirajo v stremljenju po nadvladi v Aziji. Ze koncem prejšnjega stoletja so Japonci zahtevali: Azija Azijcem!

Njih cilj je tudi, postaviti Azijo pod nadvlado Japonske. Japonci porabljajo priliko svetovne vojne za rop proti vsemu belemu plemenu. Zlasti vojaški krogi smatrajo Rusijo kot neizogibnega sovražnika, nastopanje v tej smeri pa bi bilo pomenilo sedaj odpoved Angliji. Napad Japoncev na Tsingtau je prvi korak za razširjenje japonskega vpliva na Kitajskem.

## Potopljen parnik.

Amsterdam, 29. oktobra. (K. ur.) Listi poročajo iz Ymuida: Neki sem dospeli holandski parnik poročajo, da je 40 morskimi milj severno-severno-zahodno od Ymuidena zadel neki majhni parnik na mino in se z vsem moštvo potopil.

## Srbija in Bolgarija.

Sofija, 28. oktobra. Bolgarski poslanik na srbskem dvoru je prispel iz Niša, da poroča o važnih zadevah. Imel je dolgo posvetovanje z ministrskim predsednikom Radoslavovom.

## Albanija.

Rim, 28. oktobra. Italija je zahtevala in dobila od grške vlade izjavo, da je zasedenje Argyrokastrona in Premetija le provizorično in da do aneksije ne bo prišlo.

Berolin, 28. oktobra. Iz Rima poročajo: Glasom poročila iz Skadra ropajo po okolici katoliški Malisori. Vsako noč pride do spopadov med mohamedanci in kristjani.

## Zedinjene države.

Berolin, 28. oktobra. Iz Rotterdama poročajo: Ameriško časopisje se izraža z naraščajočo mržnjo proti angleški politiki. Washingtonske »Times« govore o neizogibnem konfliktu, če Anglija ne popusti.

## Darila.

V. izkaz društvu »Mladiki« poslanih daril na korist ranjencom: O. Ferd. Souvan v Ljubljani: 60 robcev; ga. Alma Urbančeva v Ljubljani: 6 parov volnenih nogavic, 2 para kolenic in 1 volneno srajco; ga. Jos. dr. Weiblova v Metliki: 2 zabojčka grozdja; gđ. Ljubica Lapajnetova v Idriji: 6 parov volnenih nogavic, 1 črpeko in 2 para zapestnikov; dame v Krškem (po ge. Mariji Pfeiferjevi): 68 srajc, 21 spodnjih hlač, 23 parov nogavic, 76 žepnih robcev in 10 rjuh; podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Ribnici, po gđ. Blahna, kot predsednici: 53 srajc, 21 spodnjih hlač, 8 rjuh, 16 jopičev, 2 blazini, 6 žepnih robcev, 9 brisač, 7 pasov, 24 kozarcev, 1 skledo, 1 zavitek krp za šarpi; ga. Olga Rudescheva v Ribnici: zaboj knjig; gđ. Amalija Hartmanova v Velikih Laščah: 6 parov volnenih nogavic, 1 par zapestnikov, 2 volneni srajci, 6 parov nožnih krp, 3 zavitke pismenega papirja, 12 svinčnikov; ga. Adamč v Ljubljani: 4 čepice, 4 pare zapestnikov, 2 para nogavic (volna za te izdelke je darilo gosp. Tschinkla); gđ. Marija Schulz, c. kr. vadm. učiteljica v Ljubljani: 4 blazinice, 2 palice; ga. Ball v Radovljici: 2 zabojčka jabolk; gospod Ferdinand Souvan: 1000 šport - cigarete; gđ. Mimi Vavpotičeva v Ljubljani: 2 škatli tobaka; ga. Ljudmila Verderberjeva na Bledu: 1 zaboj orehov in jabolčnih krljev; dame v Kranju, po gospe Leop. Šavnikovi: 4 kokeši, kilogram surovega masla in nekaj suhih sliv; g. G. Budkovič v Boh. Bistrici: 13 steklenic malinoveca in 1 steklenico brusnic; Neimenovana v Ljubljani: volnena brnila; ga. dr. Zmavčeva v Ljubljani: srajce; g. Fr. Kurent v Ljubljani: volnene nogavice; g. Al. Pavlin, c. kr. nadzornik v Ljubljani: več knjig in časopisov; g. Fr. Urban ml. v Ljubljani: 200 cigaret; ga. Hella pl. Bletweisova: 1000 cigaret; ga. Thea dr. Zarnikova: 500 cigaret; ga. Antonija dr. Staretova v Ljubljani: knjige; gđ. Jutta Zarnikova: 9 žepnih robcev in 2 razglednici. — Za poslana darila se v imenu obdarovancev najtopleje zahvaljuje upravni odbor »Mladike«. (Drugi časopisi se v ljudno naprošajo, da ta izkaz po-natlačijo.)



